

Μάθημα / Τάξη**ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ, Β' ΛΥΚΕΙΟΥ****Ημερομηνία****11/2/2024****Επιμέλεια Διαγωνίσματος****ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΤΜΗΜΑ****ΟΜΑΔΑ Α'****ΘΕΜΑ Α1**

Να δώσετε το περιεχόμενο των ιστορικών εννοιών:

- α) «Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδάουρου
- β) Πανελλήνιον
- γ) Πεδινόι

[Μονάδες 15]

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες:

1. Κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας φορείς της πατρωνίας στη Στερεά Ελλάδα ήταν πρόκριτοι.
2. Ο Υψηλάντης πρότεινε τη δημιουργία συγκεντρωτικού συστήματος διακυβέρνησης.
3. Ο δεύτερος εμφύλιος πόλεμος τελείωσε με νίκη των νησιωτών.
4. Το Αγγλικό κόμμα προωθούσε την ιδέα εκλογής των κοινοτικών συμβουλίων.
5. Σε αντίθεση με το γαλλικό, στο αγγλικό κόμμα ήταν ευρέως διαδεδομένη η άποψη για απελευθέρωση του αλύτρωτου ελληνισμού με πολεμικές ενέργειες το συντομότερο δυνατόν.

[Μονάδες 10]

ΘΕΜΑ Β1

Σύνταγμα 1844: α) να αναφέρετε έξι θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχύρωνε, αλλά και το λόγο για τον οποίο δυνητικά εμποδιζόταν η συγκρότηση κομμάτων (μονάδες 7)· β) τι όριζε για το δικαίωμα ψήφου; (μονάδες 5).

[Μονάδες 12]

ΘΕΜΑ Β2

Να αναφερθείτε στα πολιτικά αιτήματα της «Νέας Γενιάς» κατά τη δεκαετία του 1850, καθώς και στα γεγονότα του 1862 που οδήγησαν στην έξωση του Όθωνα.

[Μονάδες 13]

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τις γνώσεις που έχετε αποκομίσει αλλά και τις ιστορικές πηγές που ακολουθούν να απαντήσετε στα εξής ερωτήματα:

α) ποιες ήταν οι βασιλικές εξουσίες που οριοθετούσε το σύνταγμα του 1844 και ποια τακτική ακολουθούσε ο Όθων; (μονάδες 12)

β) ποια πολιτική ακολούθησε ο Κωλέττης μετά το 1844 και γιατί παρήκμασε το Γαλλικό κόμμα; (μονάδες 13)

[Μονάδες 25]

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

«Το Σύνταγμα αυτό [ενν. 1844] καταρτίστηκε από την Α΄ Εθνική (Συντακτική) Συνέλευση [...] διαμοίραζε τη νομοθετική εξουσία ανάμεσα στην εκλεγμένη από το λαό Βουλή, τον βασιλιά και τη διορισμένη από αυτόν Γερουσία. [...] Επίσης ο βασιλιάς διατηρούσε την αρχηγία των ενόπλων δυνάμεων και την αρμοδιότητα κήρυξης πολέμου και σύναψης συνθηκών ειρήνης [...] Ωστόσο αντί ο Όθων να αποδεχθεί την ευθυγράμμιση αυτή προς την κοινοβουλευτική κατεύθυνση (διορισμός κυβερνήσεων σε αρμονία προς την εκάστοτε κοινοβουλευτική, και κατά τεκμήριο λαϊκή, πλειοψηφία) επιδίωξε να την επιτύχει προς την βασιλική κατεύθυνση, με τον διορισμό «αυλικών» κυβερνήσεων από το στενό του περιβάλλον και με τη διεξαγωγή εκλογών βίας και νοθείας».

Κώστας Χρυσόγονος, *Συνταγματικό Δίκαιο*, Σάκκουλας, 2003, σ. 77-78.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

«Η παραχώρηση Συντάγματος δε μετέβαλε την πολιτική ζωή. Η συνεργασία των τριών κομμάτων εν όψει της αλλαγής του 1843 διαλύθηκε αμέσως μετά την επιτυχία. Οι πρώτες εκλογές που ακολούθησαν κράτησαν τρεις μήνες κατά τους οποίους η Ελλάδα έγινε λεία των οπλισμένων συμμοριών του Κωλέττη, που έβαλε σ' ενέργεια όλα τα μέσα για να συντρίψει τον αντίπαλο και να εξασφαλίσει την πλειοψηφία στη Βουλή. Συνταγματικός, όταν ήταν στην αντιπολίτευση, ο Κωλέττης δείχτηκε υπερβολικά συγκεντρωτικός όταν πήρε την εξουσία κι ενθάρρυνε τις επεμβάσεις του στέμματος στην πολιτική ζωή. Η πραγματική εσωτερική πολιτική του συνίστατο στη «διάθεση των κρατικών εσόδων για λογαριασμό των φίλων του», χωρίς κανένα σοβαρό μέτρο για τη διοργάνωση και οικονομική ανάπτυξη της χώρας».

Νίκος Σβορώνος, *Επισκόπηση της Νεοελληνικής Ιστορίας*, Θεμέλιο, 1982, σ. 81.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

«Ο Κωλέττης το 1844 δεν δίστασε ως επικεφαλής μιας μειοψηφούσας Κοινοβουλευτικής ομάδας να σχηματίσει συνασπισμό με το επίφοβο Ρωσικό Κόμμα, για να ανέλθει στην εξουσία και να παραγκωνίσει ύστερα τον εταίρο του. Ο αρχηγός του Γαλλικού Κόμματος είχε απομακρυνθεί από τις συνταγματικές ιδέες και το 1843 αμφέβαλλε αν ο ελληνικός λαός ήταν ώριμος για τη νέα τάξη πραγμάτων. Μετά το 1843 θέλησε να φροντίσει, ώστε να υπάρξει μια κυβερνητική πρακτική που θα εξασφάλιζε στη βασιλική εξουσία

«μεγάλο και ισχυρό μερίδιο» στη διαμόρφωση της πολιτικής βούλησης και που θα μείωνε γενικά την «επαναστατική επίδραση» της συνταγματικής ιδέας».

Gunnar Hering, *Τα Πολιτικά Κόμματα στην Ελλάδα, 1821-1936*, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, τ. Α', 2004, σ. 293.

ΘΕΜΑ Δ1

Λαμβάνοντας υπόψη σας όσα αναφέρονται στα κάτωθι κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε:

α) στα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα της εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής του ρωσικού κόμματος (μονάδες 15).

β) στους λόγους που οδήγησαν στην παρακμή του (μονάδες 10).

[Μονάδες 25]

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

«Το ρωσικό κόμμα είχε μάλλον τη σαφέστερη ιδεολογική τοποθέτηση, εξαιτίας της στενής του ταύτισης με την υπεράσπιση των συμφερόντων της Εκκλησίας. Εφόσον η Εκκλησία είχε μια σωματειακή οργάνωση και έναν διαρθρωμένο τρόπο ζωής, το κόμμα αυτό βρήκε, κατά κάποια έννοια, προετοιμασμένη τη θέση που θα υιοθετούσε. Έτσι, υποστήριζε τη συμφιλίωση με την Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης (μέσα στο πλαίσιο του αυτοκεφάλου), μεγαλύτερες εξουσίες για την Εκκλησία μέσα στο κράτος, και ορθόδοξη μοναρχία. Σε άλλα ζητήματα η θέση του «ρωσικού» κόμματος ήταν συνήθως συγκεχυμένη ή ασυνεπής. Μέσα στην ενδεκάχρονη αυτή περίοδο διένυσε όλο το φάσμα από την υποστήριξη της απολυταρχίας ως την υποστήριξη της πιο φιλελεύθερης μορφής συνταγματισμού, δεδομένου ότι η θέση του σε κάθε συγκεκριμένη στιγμή εξαρτιόταν από το βαθμό της εύνοιας που του έδειχνε ο βασιλιάς».

John Petropoulos, *Πολιτική και Συγκρότηση Κράτους στο Ελληνικό Βασίλειο 1833-1843*, Μ. Ι. Ε. Τ, 1985, σ. 632.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

«Από τον Κριμαϊκό πόλεμο η Ρωσία εξήλθε τόσο αποδυναμωμένη ώστε προς το παρόν ο ρόλος της ως ηγέτιδας δύναμης στην Ευρώπη είχε τελειώσει και στους Έλληνες δεν διέφυγε η αδυναμία της μεγάλης ορθόδοξης δύναμης[...]Αφού πια το πρόγραμμα των Ναπαίων για την εσωτερική πολιτική είχε πραγματοποιηθεί ως προς τα κεντρικά του αιτήματα και η ορμητικότητά τους είχε παραλύσει, έχασε τώρα και ο προσανατολισμός της εξωτερικής πολιτικής του Ρωσικού Κόμματος την ελκυστικότητά του».

Gunnar Hering, *Τα Πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα, 1821-1936*, Μ.Ι.Ε.Τ., 2006, τ. Α', σ. 319.